

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΕΚ ΡΩΣΣΙΑΣ

ΑΝΑ ΤΗΝ ΜΟΣΧΑΝ

μετά τὸ Κίεβον καὶ τὴν Νοσιογορίδην ἐπισκεπτόμενος τὴν Βυζαντινοευρωπαϊκὴν πρωτεύουσαν Μόσχαν αἰσθάνεται καὶ ἔννοει ὅτι τὸ πρῶτον ἀπαντῷ πόλιν παραμένασαν οὐ μόνον ἐν τῇ ἐξωτερικῇ αὐτῆς ἀπόψει, ἀλλὰ καὶ ἔνδον μέχρι τῆς ψυχῆς αὐτῆς, γνησίως Ρωσσικήν, ἐν ᾧ μνημεῖα τε καὶ λίθοι καὶ δόρι καὶ οἰκοδομαὶ ἀνακαλοῦσι παρελθόν δόλον ἥρωτικῶν καὶ τραγικῶν συμβάντων. "Ωσπερ ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ Ρώμη, ἐπὶ ἐπτὰ λόφων ἐκτισμένη προσλαμβάνει γραφικὴν ὄψιν διὰ συμπλέγματος ναῶν, ἀνακτόρων, κήπων, ἀλσεων, λεωφόρων εὑρειῶν ὡς πλατειῶν, καὶ πλατειῶν ἐκτεταμένων ὡς πεδιάδων, ποικίλων οἰκοδομῶν διαφόρου σχήματος καὶ μεγέθους, ἀναριθμήτων μονῶν καὶ ἐκκλησιῶν μετὰ κεχρυσωμένων ἀστεροειδῶν θόλων, ἐφ' ὧν ἵστανται λαμπυρίζοντες μεγαλόσχημοι σταυροί, καὶ χιλιάδων καπνοδόχων ἑργοστασίων καὶ δημητουργείων διότι ἡ Μόσχα, μεγάλῃ τῇς ἐν Ρωσσίᾳ φιλολογικῆς ζωῆς ἐστία, περιλαμβάνει τὴν ψυχὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὰ νεῦρα τῆς δλῆς ἐπικρατείας ἀποτελοῦσα σπουδαίαν τοῦ Ρωσσικοῦ Κερδόφου καθέδραν. Ἀληθὲς καλειδοσκόπιον ἡ δευτέρα τῆς ἐπικρατείας πόλις, ἡ ἐπὶ μακρὸν θεωρηθεῖσα ἡ εὐρυχωροτέρα τῶν Εὐρωπαϊκῶν, δυναμένη γὰ περιλάθη ἐν ἑαυτῇ δύο τούλαχιστον Πετρουπόλεις, ἴστοιμος κατὰ τὰς ἀπολαύσεις πρὸς τὰς μεγαλητέρας τῆς Εὐρώπης πόλεις, ἀριστον κρᾶμα μεγαλοπρεποῦς πόλεως καὶ χωρίου, ἀποβαίνει μαργεντικὸν ἐνδιαίτημα. Ἐν αὐτῇ ὑπάρχουσι δάση, κῆποι ἀπέραντοι ιδιωτικοὶ καὶ ὅμηροι, λίμναι καὶ τοσοῦτοι λειμῶνες, ὡςτε δύναται τις νὰ θηρεύῃ ἐντὸς αὐτῆς τῆς πόλεως τῶν ἐρυθροπρασίνων οἰκιῶν καὶ τοῦ Κρεμλίνου, τοῦ ἀληθοῦς τούτου ἀγλατίσματος τῆς δλῆς Ρωσσικῆς χώρας, ἐνὸς τῶν μᾶλλον κολοσσιαίων ἑργών, ἀτινα κατεσκεύασάν ποτε χεῖρες ἀνθρώπου, καὶ ἐν φέτηποι πεφυτευμένοι κατὰ τὰς κλιτύας τῶν πέριξ λοφίσκων, κρεμασταὶ γέφυραι, σκοτειναὶ ὑπογείειν θυρίδες, δόρι ἐπὶ ἀποτόμων βράχων, οἰονεὶ ἐν τῷ κενῷ αἰωρούμενοι, καὶ στοιχαί ἀνοικταὶ ἀποτελοῦσσι τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν τῆς Ρωσσίας ἀκρόπολιν καὶ

προσδίδουσι μεγαλοπρεπῆ χάριν καὶ ίδιορρυθμίαν εἰς τὴν ἀχανῆ καὶ χρυσόθιολον πόλιν. Ἀλλὰ τὸ σῶμα ίδιορρυθμὸν, τὸ ίδιαν προσδίδον εἰς τὴν πόλιν φυσιογνωμίαν, ἐπεκτείνεται μέχρι τῶν ὁδῶν καὶ τῶν τριόδων τῶν θέσεων τῶν οἰκων καὶ οἰκίσκων, καθ' ὃν τρόπον καθώρισε ταύτας διὰ πρὸ αἰώνων μεταβάσις ἐκεῖσε ἄποικος· διὸ καὶ κατὰ μῆκος τῶν ἀπεράντων λεωφόρων, ἐν αἷς ἡ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς εἰς τὸ ἔτερον ἀκρον μετάβασις ἀποδαίνει ταξιδίον δλόκληρον, ἀποχωροῦσι διακλαδούμεναι παντοιοτρόπως κατά τε τὴν χώραν καὶ τὴν ἔξοχήν ἔτεραι στενότεραι ὁδοὶ καὶ τρίβοι ἄνιπποι καὶ ἀναμάξειτοι, ὑπηρετοῦσαι τὴν ἐν τῇ πόλει συγκοινωνίαν. Ἡ ἐν τῇ ποικιλίᾳ ἀντίθεσις αὕτη οὐχ ἥττον ἡ αἱ ποικιλῆς ἀρχιτεκτονικῆς οἰκοδομαί, ἐν αἷς τὸ τουρκικόν κιόσκι συγκρούεται πρὸς τὸν γοτθικὸν θόλον, τὸ δὲ ἐλληνικὸν ἀέτωμα πρὸς τὸ ἵταλικόν ἀνδηρον, καθίστησι γραφικωτέραν τὴν ὅλην θέαν, θὰ ἔξελάμβανε δέ τις ἔαυτὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἀν ἐν τῇ γῇ τοῦ Βύζαντος διὰ οὐρανὸς ἦν ἐπίσης γλαυκόφαιος.

Καθάπερ ἡ Μόσχη ἡ διὰ τῶν ποικιλοχρώμων πρωτοτύπων καὶ ζωγρῶν εἰκόνων καὶ τοπείων, τῶν ὡς ἐκ τῆς ζωγραφικωτάτης αὐτῶν θέας μαγευόντων τὴν δρασιν, ἐπισκιάζουσα τὸν Ἀσιατικὸν τύπον τῆς Βαγδάτης καὶ Δαμασκοῦ ἔχει Ρώσικὸν χαρακτῆρα γνησιώτερον τῆς ἀπὸ πολλοῦ ὑπὸ πολλάς ἐπόψεις ἔξευρωπαΐσθείσης Πετρουπόλεως, οὕτω ἐν τῷ διαμερίσματι τούτῳ ἀπαντᾷ τις τὸν τελειότερον καὶ ἀληθέστερον τοῦ Μοσχοβίτου τύπον, τὴν τάξιν τῶν Ρώσων ἀστῶν, καὶ τὴν δρᾶσιν τῶν ἐμπορευομένων ἐν τῇ παλαιᾷ ταύτῃ τῆς Ρωσσίας πρωτευούσης. Ἐν τῷ τμήματι τούτῳ μετὰ τῆς ἀπεράντου ἀγορᾶς, τῶν ἔλικοιειδῶν παρόδων, τῶν ἀπείρων ἐργαστηρίων, ἐν οἷς ἀναμιξή συσσωρεύονται τὰ προϊόντα πάντων τῶν κλιμάτων, ἀσκοῦνται ποικίλα καὶ παντοῖα βιωφελῆ ἔργα, παρὰ δὲ τὰ χαλκεῖα τοῦ Ἡφαίστου ἀπαντῶμεν πολυτέχνους Ἀσκληπιάδας πλὴν τῆς Ιατρικῆς ἀσκοῦντας τὴν κουρευτικὴν καὶ τὴν ὁδοντοιατρικήν.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὴν Ἐρυθρᾶν Πλατεῖαν ὀκτακοσίων εἴκοσι μέτρων μῆκος καὶ ἐκατὸν ἔξηκοντα πλάτους, ἀληθῆ ἀτέρμονα πεδιάδα, ἐν ᾧ διεδραματίσθησαν ἐπικά τε καὶ τραγικά τῆς Ρώσικῆς ιστορίας συμβάντα, ἐφάμιλλον δὲ κατὰ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἀγορᾶς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἡ τοῦ Forum τῆς ἀρχαίας Ρώμης. Τὸ ἐν μέσῳ ταύτης ἐν εἴδει βῆματος μέγα κυκλωτερὲς περίπτερον ἐκαλεῖτο ποτε Κρανίου Τόπος, διότι ἐπ' αὐτοῦ ἔξετελοῦντο αἱ θανατικαὶ τῶν καταδίκων ἐκτελέσεις, ἐντεῦθεν ἀπετείνοντο πρὸς τὰ πλήθη οἱ Τσάροι καὶ οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, καὶ ἐνταῦθα συνεκεντροῦτο τὸ πλῆθος κατὰ τὰς μεγάλας ἔθνικὰς καὶ θρησκευτικὰς ἕορτάς. Ἐν τῇ Ἐρυθρᾷ Πλατείᾳ διὰ Μέγας Πέτρος ἀπηγγόνισε τὸ στρατιωτικὸν ἐκεῖνο σῶμα τὸ συσταθὲν ὑπὸ Ἰδάν τοῦ Τρομεροῦ καὶ ἐν ἀρχῇ ἐκ τακτικοῦ στρατοῦ συγκείμενον, τοὺς στασιάσαντας ἦτοι Στερλίτσας τοὺς περιφρονήσαντας στέμμα, θρόνον, λαὸν καὶ κυβέρνησιν καὶ, ὡς οἱ Πραιτωριανοὶ τῆς Ρώμης, ἡ οἱ Γενίτσαροι τῆς Τουρκίας, τῶν πάντων κυριαρχήσαντας διὰ τρομοκρατίας ὑπερβαίνοντος τὴν τῶν μεγαλητέρων τῆς γῆς τυράννων. Ἐπὶ τριήμερον οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ

Αύτοκράτορος ἐθογήθουν τὸ ἔργον τῶν δημίων. Ἐν τῇ αὐτῇ Πλατείᾳ Ἰεὰν ὁ Τρομερός, ὁ μεγαλοπράγμων καὶ περιεργότατος ἐκεῖνος μονάρχης, ὃ ἐν τῇ ἱστορίᾳ πρώτος λαβὼν τὸ ὄνομα Τσάρος, ὀργισθεὶς κατὰ τῶν στασιασάντων εὐγενῶν ἀπεκεφάλισε 3470 Βογδάρους. Ἀλλὰ τὸ ἀληθῆς ἐκπλῆσσον ἐν τῇ Πλατείᾳ ταύτη εἶναι τὸ ἄγαλμα τὸ ἰστάμενον ἐπὶ βάθρου ἐκ γρανίτου, τοῦ κρεοπώλου Μινίνου τοῦ θυσιάσαντος τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ τοῦ θαρραλέου πρήκηπος Πογιάρσκη, ἄγαλμα ἐγερθὲν ἀμφοτέροις, καθ' ἥν φέρει ἐπιγραφήν, ὅπο τὴς εὐγνωμονούσης Ρωσσίας. Ἡ τοῦ κρεοπώλου μετὰ τοῦ πρίγκηπος ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ βάθρου καὶ τὴν αὐτὴν περιβολήν, ἀρχαίαν Ρωμαϊκὴν τήβεννον, φερόντων ἵσοπέδωσις διμολογῶ διτὶ μοι ἐνεποίησε ἀρίστην ἐντύπωσιν. Ἀμφότεροι ὑπερήσπισαν τὴν Μόσχαν κατὰ τῆς Πολωνικῆς εἰσβολῆς, καθ' ἥν ἦχμαλωτίσθη αὐτὸς ὁ Τσάρος, ὃν ἀπελευθερώσας δι Μίνινος ἔλαβε τὸν τίτλον εὐγενοῦς καὶ ἐγένετο μέλος τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Συμβουλίου.

Ἐν τῇ αὐτῇ Πλατείᾳ ἀπαντῶμεν τὰς ἐμπορικὰς Στοιχάδας (Riadi), σύνολον ἥτοι Στοῶν τριωρόφων προωρισμένων δι’ ἐπιθειέντων ἐμπορευμάτων, διὰ πανδοχεῖα καὶ αἰθούσας συναυλιῶν ἀφ’ ἐνός, καὶ ὑποστέγων ἀγορῶν ἀφ’ ἑτέρου, ἐν αἷς δύναται τις νὰ ἀγοράσῃ τέον καὶ ἐνδύματα, κοσμήματα καὶ πέδιλα, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ κύπελλα, βαλάντια, περίχρυσα κάτοπτρα καὶ μεταξωτὰ ἴματα. Άλι ἐν τῷ προαυλείῳ τοῦ ἰστορικοῦ Μουσείου πινακοθήκαι παριστῶσι εἰκόνας τῶν Ρώσων ἥγεμόνων. Παρὰ δὲ τὰς ἐξόχους εἰκόνας διασήμων ζωγράφων, Βαζένέτσωφ, Σεμιράτζσκη καὶ τοῦ θαλασσογράφου Ἀϊζόφσκη εὑρίσκομεν κύλικα ἐκ Φοινίκης, μνημεῖα νεοσκυθικὰ ἐν Αἴθιούσῃ ίδιορύθμου δροφῆς, ἔτερα τῶν ἐννέα πρώτων Χριστιανικῶν αἰώνων μετὰ τῶν ἐκ τῶν παραλίων τῆς Μαύρης θαλάσσης Ἐλληνικῶν ἀποικιῶν καὶ τῶν ἐκ Χερσονήσου καὶ Καυκάσου τοῦ ἐνδεκάτου αἰώνος.

Δεξιόθεν τοῦ ἰστορικοῦ Μουσείου ἀπαντῶμεν τὴν Μονήν τῆς Ἱεροκής Παρθένου ἥ μᾶλλον τῆς Γεωργιανῆς, διότι Ἱεροία καλεῖται ἡ ἀρχαία Ἰσπανία, ἐνῷ τὸ τῆς Μονῆς ὄνομα ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐν τῷ Καυκάσῳ Ἱερίας τῆς γνωστῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Γεωργία. Ἡ ἐν λόγῳ Μονὴ ἐλκύει εἰς εὐλαβέας προσκύνημα οὐ μόνον τοὺς κατοίκους τῆς Μόσχας ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀπανταχοῦ Ρώσους, καὶ ἐν αὐτῇ ἔδρευε ἡ Ὁρθόδοξος ἐλεημοσύνη, καθ' ὅλην δὲ τὴν ἥμέραν μοναχαὶ φέρουσαι βελούδινον κωνοειδέας κάλυμμα καὶ κατάμαυρα ἐνδεδυμέναι ἐπιδεικνύουσι τοῖς πιστοῖς τὸ ἐκ τοῦ τραχήλου ἐξαρτώμενον μετάλλιον, ἐφ’ οὗ ἀναφέρεται δικαιοπόδες τῆς ἐπαυτείας, διτὶς στερεοτύπως εἶνε δι αὐτός, διότι ἐν Μόσχῃ κατὰ καθειρωθεῖσαν παράδοσιν μόνον ὑπέρ τῶν Ναῶν ἀσκεῖται ἡ ἐπαυτεία. Ολίγον ἀπωτέρω ἀπαντῶμεν τὴν μονήν Ζεκονοσπάσκη, ἐν ᾧ ἀνετράφη δι αληθῆς τῆς νεωτέρας Ρωσικῆς φιλολογίας ίδρυτής, δι οὐδέ τοῦ ἀλιέως Λομονόζωφ. Ἐν τῇ αὐτῇ διφῇ εὑρηται τὸ ἔλληνικὸν μετόχιον τοῦ ἀγίου Νικολάου τὸ ἐξ Ἐλλήνων μοναχῶν ἐκ τοῦ ὅρους Ἀθω οἰκούμενον, καὶ ἡ μονὴ Ζναμένσκη, ἐν ᾧ δι οἶκος τῶν εὐγενῶν Ρωμανώφ, διτε ἡ Μόσχα ἦν ἔδρα τῶν αὐτοκρατόρων.

"Ἐν τε τῇ Μόσχᾳ καὶ πανταχοῦ τῆς ἐπικρατείας ἐκπλήσσει τὸ πλήθος τῶν δημοσίων λουτρῶν, ὃν τινα ἔχουσι τὸ μέγεθος τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου, περιέχοντα καὶ ἴδιαιτερα τμῆματα συγκειμενα ἐκ λουτρῶν, κομμωτηρίου καὶ ἀναπαυτηρίου. Ὑπάρχουσι πλὴν καὶ ἀπειρα πάμφθηνα λουτρὰ προσιτά καὶ τοῖς ισχνοτέροις τῶν βαλαντίων, ἐν οἷς εἰσέρχεται τις διὰ πληρωμῆς δύο καπίκ, δέκα περίπου λεπτῶν. Ὁ Ρῶσσος, πρὸ τῆς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν μεταβάσεως, ἀναγκαστικῶς νίπτεται, ὡς καὶ εἰς πᾶσαν ἄλλην περίστασιν ἐμμιανῶς φιλῶν τὴν καθαριότητα. Μεταβαίνει δὲ εἰς τὰ λουτρὰ ὡς ἥμετες εἰς ἐπίσκεψιν ἢ ὅταν δὲν ἔχει τι καλλιον νὰ πράξῃ. Ἐκ συστήματος οὐδεμίᾳ βίᾳ ἐπειγόμενος δὲν θεωρεῖ τὸν χρόνον χρυσόν, ἢ δὲ ἀναλλοίωτος αὕτη ἐν τῷ βίῳ γαλήνη καὶ ἀτάραχος ἡρεμία ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἐν τῇ βιοπάλῃ δύναμιν, μὴ ἀπαρέσκουσαν καὶ τοῖς ἐκ τῆς Δύσεως προσερχομένοις. Ἐγνώρισα "Αγγλους ἐλθόντας δι' ὑπόθεσιν μὴ ἀπαιτοῦσαν ἢ μηνὸς διάστημα, καὶ παραμείναντας εὐχαρίστως ἐπὶ ἔξι μῆνας, πολλοὺς δὲ Γάλλους ἐγκαταστάντας ἐν Μόσχᾳ καὶ καταγοητευμένους. Εἰς τούτων μοι ἔλεγε ὅτι δὲν ὑπάρχει πόλις ἐν τῷ κόσμῳ, ἐν ᾧ ἡ Γαλλικὴ παροικία νὰ εὐημερῇ, προάγηται καὶ σαγγηνεύηται, δσον ἐν Μόσχᾳ τὸ πρῶτον, εἰτα δὲ ἐν Ὁδησσῷ καὶ Πετρουπόλει, δπερ ἔξηγετ ἢ ἀνάπαυσις καὶ χλιδὴ τοῦ ρωσικοῦ βίου ἀφ' ἐνός, καὶ ἡ πρὸς τὸ φαιδρὸν καὶ τὸ εὐθύμον ἀκατάσχετος ἀφ' ἑτέρου κλίσις τοῦ λαοῦ, δστις θεωρεῖ τὸ λουτρὸν μέσον πρὸς ἀνάκτησιν τῶν δυνάμεων μετὰ μακρὰν πορείαν ἢ κοπιώδη ἐργασίαν, ἡ ὁδὸν ἐπὶ τρυφῆ, ὡς ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι "Ελληνες.

"Ἀλλως ἐκ τῶν εὐθύμοτέρων ἐν Ρωσσίᾳ, καὶ ἴδιᾳ ἐν ταῖς παραλίαις πόλεσι, διασκεδάσεων εἰναι τὰ δλως ἴδιόρρυθμα δημόσια λουτρά. Λέγω δὲ ἴδιόρρυθμα, διότι πολυτελέστερα τῶν ἐν Ἀνατολῇ, καίτερ ἔυλόδιμητα, ἐπέχουσι θέσιν ἐντευκτηρίων τῶν δύο φύλων, ὃν ὁ χωρισμὸς χωρεῖ μέχρι τῆς ἔυλινης κλίμακος τῆς εἰς τὸ διδωρ τοῦ νηχείου (δεξαμενῆς) ἀγούσης. Ἐκατέρωθεν τῶν λουτρῶν εὑρηγνται ἔυλινα παραπήγματα, ἔνθεν μὲν τὰ ἀνδρικά, ἔνθεν δὲ τὰ γυναικεῖα. Εὗθυς πλὴν ὡς κατέλθωσι τὴν κλίμακα ἀνδρες τε καὶ γυναικες κολυμβῶσι καὶ λούονται ἀναμιξ. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸ λόγιον. «οἵνου μηκέτι ὄντος οὐκ ἔστι Κύπροις» εὐρέα Συδαρητικὰ ἔστιατόρια μετ' οἰνοπρατηρίων λειτουργοῦσι πλησίον ἢ καὶ ἐντός λουτρῶν, ἐν οἷς ἡ ἀφρογέννητος Ἀφροδίτη ἀποδάλλει τὸ ἐπιχαιρέκακον αὐτῆς πρὸ τῆς ἀφελοῦς καὶ ἀσκανδαλίστου στάσεως δρώντων τε καὶ θεωμένων. Βλέπει τις ἀφ' ἐνός γυναικας ἔχούσας τὸ ἀνάστημα τῆς νεοφυτεύτου κυπαρίσσου, παλλεύκους καὶ εὐσχηματίστους βραχίονας, δσφῦς λεπτοτάτας καὶ στήθη ἀνέκφραστα ἐνέχοντα θέλγητρα, ἀπερ καλύπτων ἀποκαλύπτει καὶ ἐκθέτει ἔτι μᾶλλον λεπτοφυῆς χιτών, ἐνῷ ἀφ' ἑτέρου ἐλλείπουσιν οἱ ἀσκοποι ἐκεῖνοι στεναγμοί, τὰ ἀναιτια δάκρυα, ἢ ἀκουσια γηθοσύνη καὶ δ ἐνδόμυχος ἐν γένει ἐκείνος θόρυβος δ περιάγων εἰς χλώρωσιν καὶ εἰς κατηφῆ ἀπάθειαν τοὺς πλατωνικῶς ἐρῶντας. Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι ἐνταῦθα μετεφέρθησαν τὰ ιστορικὰ ὕδατα τοῦ ποταμοῦ Σελινοῦντος, ἢ ἀλλοτέ ποτε ἀνδρας τε καὶ

γυναικας ἐκ του ἀμοιβαίου ἔρωτος ἐθεράπευσον και «παραντίκα του ἑαυτῶν ἔρωτος ήμνημόνουν».

Οὐδόλως ἀναμένει ὁ ἀναγνώστης λεπτομερείας περὶ ἐλευθέρου βίου σχεδὸν ἀκατανοήτου τῇ λοιπῇ Εὐρώπῃ καὶ ιδίᾳ τῇ ἀνδροκρατουμένῃ Ἀνατολῇ, τοῦτο μόνον λέγομεν ὅτι ἐν μέσῳ συρροῆς θεατῶν, ἐν οἷς καὶ συγγενεῖς καὶ φίλοι τῶν λουομένων, κολυμβηταὶ καὶ κολυμβήτριαι πλὴν τοῦ κάλλους αὗτῶν ἐπιδεικνῦσι ἔκτακτον τέχνην καὶ δεξιότητα, δι' εὐκάμπτων στροφῶν συνεχῶς μεταστρεψόμενοι, ἵπτανται, σκιρτῶσι, τρέγουσιν ἐπὶ τῶν κυμάτων, ἐνῷ οἱ ἀστεῖσμοι, οἱ εὐφυολογίαι, οἱ ἔρωτύλοι τρόποι καὶ τὰ διχόμυθα αὗτῶν νοήματα καὶ αἱ κινήσεις ἐπιχέουσι τὴν ἴλαρότητα καὶ κινούσιν ἀπλετον καὶ ἡχώθη τὸν γέλωτα τῶν ἀκουόντων καὶ θεωρέντων, ὃν καὶ οἱ μᾶλλον σοθιαροὶ καὶ σεμνότυφοι οὐδαμῶς σκανδαλίζονται. Ἐν τοῖς ρωσσικοῖς λουτροῖς οὐδεὶς Ἀκταίων ἐπιζητῶν νὰ ἴδῃ γυμνὴν τὴν ἔγγὺς τῆς Παρθενίους κρήνης λουομένην "Αρτεμιν κινδυνεύει νὰ κατακερματισθῇ" διότι τὸ γυμνὸν τῶν λουομένων δὲν εἶναι τὸ Γαλλικὸν γυμνὸν τὸ εἰς τὰς αἰσθήσεις ἀπευθυνόμενον καὶ δηλοῦν ἀσέλγειαν, ἀλλὰ τὸ ἀρχαῖον Ἑλληνικὸν γυμνόν, τὸ ἐμφανὸν αἰσθηματικὴν ἀπόλαυσιν, τὸ εἰς τὸν νοῦν ἀπευθυνόμενον καὶ οὐδενὶ ἐπιτρέπον νὰ πονηρεύῃται ἢ νὰ σκανδαλίζηται. "Οφείλει τις μετ' ἐπιτυχῆ κολυμβητικὴν μονομαχίαν ἀνὰ μέσον Ρώσσου καὶ Ρωσσίδος νὰ ἴδῃ πόσον τὸ λουτρὸν σείσται ἐκ φρενήτιδος, διποῖαι οὐρανομήκεις ἀνευφημίαι καὶ παρατεταμένα πλαταγήματα καταπνίγουσι τοὺς ἥχους τῆς μουσικῆς, σοθιαρούς καὶ παρήλικας ἐπειφημιοῦντας, νέους ἐνθουσιωδῶς ζητωκραυγάζοντας, ἵνα λάβῃ ιδέαν τῆς ὑπερόχου αἰσθηματικῆς ἀπολαύσεως, ἢν προκαλεῖται ἡ κολυμβητικὴ παρὰ Ρώσσοις, καὶ πειθῆ περὶ τῆς ἀχαλινότου ἐλευθερίας, ἢν ἀπολαύουσιν αἱ Ρωσσίδες, εἰς ἄς δὲ περιορισμὸς οὐδαμῶς ἐπιβάλλεται, οὐδὲ παρὰ τοῦ μᾶλλον φανατικοῦ πατρός. Οἱ ἀνδρες εὐχαριστούμενοι εἰς τὰς χάριτας, τὴν φιλοκαλίαν καὶ τὴν φιλαρέσκειαν τῶν γυναικῶν, εἰς τὸν ἐλευθερον καὶ φαιδρὸν Ἔρωτα, συντάσσονται τῇ γνώμῃ τῶν ἀρχαίων, Πλατώνων, Χρυσίππων καὶ Δυκούργων, οἵτινες ἐκήρυξαν ἀνδεῖον λογικῶν ὅντων τὴν ἀπονομὴν τοσαύτης σημασίας εἰς τὸ δόγμα τῆς γυναικείας τιμῆς, διπερ ἐνδέχεται μὲν κοινωνικῶν νὰ ἡ χρήσιμον, ἀπόλυτον δμως καθ' ἔχυτὸ δέξιαν οὐδεμίαν ἔχει. Στερούμενοι δὲν ων ἐκείνων τῶν προλήψεων, αἵτινες προκαλοῦσι παρ' ἡμῖν διαπληκτισμούς, φόνους καὶ μονομαχίας, ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἔρωτικοῖς ἡ συζυγικοῖς ἀτυχήμασιν ἀπομιμοῦνται τούς Ὀλυμπίους θεούς, οἵτινες, ὡς γνωστόν, παρεδίδοντο εἰς τὸν συνήθη αὗτῶν ἀσθεστον γέλωτα, φόβῳ μὴ ἐκφράζοντες λύπην καταστήσωσι τὴν σκηνὴν τραγικωτέραν. Εἴς τε τὰς διασκεδάσεις, τὰς κοινωνικὰς σχέσεις καὶ τὰς κοινάς πανηγύρεις εἰναι ἀγνωστος εἰς τὴν νεαράν Ρωσσίδα ἡ τῶν ἀνωτέρων ἐπιθετικές, οὕτω δὲ τοῦ καὶ ἀναπτύσσεται ἐν μέσῳ τῶν καθ' ἡμέραν μετὰ τῶν φίλων αὗτῆς ἀκωλύτων σχέσεων, τῶν ἀποτελουσῶν τὴν γλυκυτέραν ἀνάμνησιν τοῦ βίου τῶν γυναικῶν τοῦ Βορρᾶ, αἵτινες καθηδύνουσι τούς ἐν Ρωσσίᾳ παρεπιδημοῦντας, οἵτινες διμοιλογοῦσιν

ὅτι η Ρωσσία ἐφέλκει καὶ σαγηνεύει τοὺς ξένους διὰ τε τὰ προεκτεθέντα καὶ δι' ἄλλους λόγους, περὶ ὧν ἔς ἄλλοτε.

(Ζαγαζίκ)

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΞΕΝΟΣ

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

ΟΙΑ συληρὰ εἰρωνεία καὶ μεταστροφὴ τῶν ἀνθρωπίνων! Ἡ παρατιθεμένη μικρὰ εἰκὼν ἔμελλε νὰ παρουσιάσῃ εἰς τοὺς ἀναγνώστας ἔνα καλὸν ἡμῶν συνεργάτην, ἀλικιμὸν ἀγωνιστὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν γραμμάτων — τὸν ἀείμνηστον Στέφανον Ζωγραφίδην. Ἀλλ' ἡ Μοῖρα ἄλλα ἐπέκλωθε, καὶ δι συμπαθής νέος ἀπέθνησε κατ' Αὐγούστον τοῦ 1907 εἰς ξένην γῆν ὑπὸ τὰς πλέον τραγικὰς καὶ ἀπροόπτους συνθήκας. Καὶ διως πόσα δὲν ὑπέσχετο ἡ σφριγῶσα ἐκείνη διάνοια καὶ ἡ ἐμπνευσμένη ψυχὴ του! Μίδις τοῦ ἀλημονήτου ἐν Κων/λει/ιατροφιλοσόφου Ιωάν. Χ. Ζωγραφίδου, εἰς δὲν διφείλεται ἡ θαυμασία μετάφρασις τῆς Ὑγιεινῆς τῆς Ψυχῆς τοῦ Φεουχτεροσλέθεν, ἥρχισε τὸν δρόμον τῆς ζωῆς ὑπὸ τοὺς ὥραιοτέρους οἰωνούς. Διήνυσε τὰς σπουδάς του ἐν τῇ Ἐμπορικῇ τῆς Χάλκης Σχολῇ ἀριστεύων. Ἐγένετο ἀριστοῦχος διδάκτωρ τοῦ ἡμετέρου Πανεπιστημίου. Εἰκοσαετής μετέφρασε «Τὰ κατὰ συνθήκην Ψεύδη» τοῦ Μᾶξ—Νορδάου, γενόμενα ἀνάρπαστα εἰς τρεῖς ἀλλεπαλλήλους ἐκδόσεις. Ἐξεπόνησεν εὐθὺς ἀμέσως τὸ πρωτότυπον ἔργον του «Φυσιογνωμία». Ἐπρότευσε διαγωνισθεὶς διὰ τὴν θέσιν τοῦ ἀνθυπιάτρου ἐν τῷ Στρατῷ. Μετὰ δύο μῆνας ἐλάμβανε μέρος εἰς τὸν Διαγωνισμὸν τοῦ Ὑπουργείου τῶν Ναυτικῶν καὶ ἀνεδεικνύετο πρότος καὶ πάλιν. Μόλις εἰσῆλθεν ὡς ιατρὸς εἰς τὸ Νοσοκομεῖον τοῦ Β. Ναυστάθμου ἐφιλοπόνησε τὴν «Ναυτικὴν Ὑγιεινήν», πρωτοφανοῦς σαφηνείας καὶ χρησιμότητος. Εἰς Τρίπολιν τῆς Βαρδαρίας, ὡς ιατρὸς τοῦ ὁπλιταγωγοῦ «Κρήτη» ὑπέβαλεν ὑπόμνημα σπουδαίας μελέτης περὶ τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῆς διὰ σκαφάνδρων διενεργουμένης εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα δμογενοῦς σπογγαλιείας. Ἐν Μάλτᾳ ἐπεδόθη εἰς τὴν μελέτην τοῦ μικροβίου τοῦ Μελιταίου πυρετοῦ, ἢ δὲ σχετικὴ ἀνακοίνωσίς του εἰς τὸ Α' Διεθνὲς Ιατρικὸν Συνέδριον ἐξέπληγε διὰ τε τὸ πρωτότυπον τῆς μελέτης καὶ τὸ νεαρὸν τῆς ἡλικίας του. Τελευταῖον, ὑπίατρος ὧν, ἐστάλη προτροπῇ τῆς Κυβερνήσεως εἰς Ἀΐδελβέργην τῆς Πρωσίας μὲ πλήρεις ἀποδοχὰς διὰ σπουδᾶς ειρυτέρας. Ἀλλὰ φέρων ἐν ἑαυτῷ ὑπουλον τὸ μικρόδιον τοῦ Μελιταίου, ἐγένετο θῦμα τῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἀφοσιώσεώς του, ἐν ἡλικίᾳ μόλις 28 ἐτῶν δι τόσον συμπαθής καὶ πολύτιμος νέος.

